

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Me?unarodni, interdisciplinarni, dvojezi?ni, online ?asopis

Osvrt na doga?aj preživjelog Fahrudina Muminovi?a

Keith Doubt

Teško je razumjeti po?inioce genocida u Srebrenici. Šta su oni radili? Zašto su to radili? O ?emu su razmišljali? Kako su mogli uraditi to što su uradili? Emir Suljagi?, u Srebrenici prepri?ava svjedo?enje jednog zlo?inca dato Me?unarodnom krivi?nom sudu za bivšu Jugoslaviju nakon masakra blizu Srebrenice u julu 1995.

Iz te hrpe, te gomile mrtvih tijela koja više nisu li?ila na ljudska tijela, pojavilo se ljudsko bi?e.

Rekao sam ljudsko bi?e, ali to je zapravo bio petogodišnji ili šestogodišnji dje?ak. Bilo je nevjerovatno. Nevjerovatno. Ljudsko bi?e je izašlo i po?elo je hodati prema putu na kojem su stajali naoružani muškarci, rade?i svoj posao... I onda, odjednom, svi su spustili svoje oružje i samo su ostali uko?eni. A samo je dijete stajalo pred njima. I ovo dijete je bilo prekriveno tkivima i iznutricom drugih ljudi. I ovo dijete se pojavilo iz hrpe ubijenih ljudi, dozivaju?i: “Babo”.....tako oni kažu otac. Dje?ak je rekao: “Babo, gdje si?”

Svjedo?enje ovog po?inioca, možda kao nijedno drugo svjedo?enje, otkriva lice genocida: njegovo prazno, bezdušno lice. Kad su po?inioci vidjeli dje?aka, vidjeli su ljudsko bi?e i spustili su svoje oružje. Prestali su raditi svoj grozan posao, jer su u tom trenutku shvatili koliko je, ustvari, bio grozan.

Moramo se zapitati:Šta se desilo sa dje?akom koji je tražio svoga oca? Je li bio ubijen? Jesu li ga po?inioci poštediti? Nihilizam genocida nas tjera da pretpostavimo da je dje?ak bio ubijen zajedno sa svojim ocem i drugima. Mržnja u genocidu je potpuna. Njegova negativnost nas tjera da mislimo na najgore i mami nas u crnu rupu monstroznosti.

Zapravo, život ovog dje?aka je bio pošte?en. Jedan od po?inilaca, srpski vojnik, poveo je dje?aka, po imenu Fahrudin Muminovi?, u Zvornik, daleko od stratišta. Rekao je svom komandantu, koji je naredio da se Fahrudin Muminovi? pogubi, da ?e se on li?no pobrinuti za to. Zatim je ovaj srpski vojnik odveo ranjenog sedmogodišnjeg dje?aka u Zvornik na lije?enje. Kad su medicinske sestre iz bolnice saznale da je ovaj dje?ak Bošnjak, pokušale su ga ubiti. Me?utim, doktori su ga spasili i premjestili u drugo odjeljenje. Na kraju je Fahrudin Muminovi? premješten u bolnicu u Tuzli gdje ga je pronašao njegov amidža. Kao mladi?, Fahrudin Muminovi? je svjedo?io u Hagu kao zašti?eni svjedok protiv Ratka Mladi?a. Tamo je vidio ?ovjeka koji ga je spasio i njih dvoje su se tada upoznali. Plakali su kad su se vidjeli. Nakon nekoliko godina Fahrudin Muminovi? više nije želio

biti zašti?eni svjedok i odlu?io je da otkrije svoj identitet.

Srbin koji je spasio život Fahrudina Muminovi?a je postupio kao ljudsko bi?e. Kako drugi Srbi gledaju na ovaj njegov ?in? Da li oni poštuju moralni karakter ovog ?ovjeka? Da li mu odaju po?ast? ?ovjek koji je izabrao da spasi Fahrudina Muminovi?a je sada zašti?eni svjedok da bi zaštitio sebe i svoju porodicu. Mnogi Srbi njegov ?in ljudske dobrote smatraju izdajom srpske nacije.

Ovaj doga?aj se može uporediti sa ?inom Antona Schmida, austrijskog regruta koji je spasio tri stotine Jevreja u Vilniusu tokom drugog svjetskog rata. Nacisti su to saznali, uhvatili ga, osudili na smrt i ubili ga. Prije nego što je bio pogubljen, Schmid je napisao svojoj porodici:” Samo sam postupio kao ljudsko bi?e i nisam htio nikoga povrijediti.” Dok neki Nijemci iz Njema?ke i Austrije Schmida smatraju izdajnikom, danas mu Jevreji odaju po?ast za njegov humani ?in. On je tako?er poštovan i od strane Nijemaca. Ulica u Be?u je dobila ime po njemu. Njema?ka kasarna je nazvana po njemu. Rudolf Scharping, njema?ki ministar odbrane je izjavio:”Ne možemo birati prošlost, ali možemo birati da izvu?emo pouke iz prošlosti.” Njema?ka je izabrala da uzme za primjer iz svoje prošlosti, Antona Schmida, pedeset godina nakon drugog svjetskog rata.

Zamislite Srbe da odaju po?ast ?ovjeku koji je spasio Fahrudina Muminovi?a. Zamislite da srpski vojnici preimenuju kasarnu Top?idar po njemu. Zamislite da predsjednik Srbije predsjedava takvom ceremonijom, bilo to danas ili nakon pedeset godina. Da li bi ova djela pokrenula pomirenje nepomirljivog ?ina genocida.

U aprilu 1992. Godine, Radovan Konstantinovi? je Beogradskom krugu pro?itao slijede?e. Osamnaestog maja 1997 godine je isto ponovo pro?itao Krugu 99 u Sarajevu.

Totalitarizam ?ini ljude slepim za ?udovišnost, i to je ono najstrašnije: u totalitarizmu je strašno to što sve manje ima strašnog. Nepostojanje strašnog, nepojmljivost ?udovišnog, nevidljivost ?udovišta, ta fantomizacija ?udovišta – da li je to znak da smo utonuli u ?udovišnost; ako ne vidim ?udovište, nije li to zato što sam i sam postao ?udovište?

Da bismo vidjeli ?udovište, moramo vidjeti šta je suprotno ?udovištu. Da ne bismo postali ?udovište, moramo se fokusirati na ne-?udovište. Moramo vidjeti ljudsko bi?e. Tako bismo mogli jasnije vidjeti karakter ?udovišta, monstruoznost i strahotu ?udovišta. Negativnost ne može svjedo?iti negativnosti. Ono što je suprotno negativnosti svjedo?i negativnosti. Mržnja ne može svjedo?iti mržnji. Ono što je suprotno mržnji svjedo?i mržnji. Konstantinovi? je nastavio:”Osnovna težnja svakog totalitarizma, kao demijurga ?udovišnosti, jeste ova težnja ka sopstvenoj nevidljivosti: težnja da nas potpuno osvoji, da postane naše ja”.

Srbin koji je spasio Fahrudina Muminovi?a i Anton Schmid koji je spasio tri stotine Jevreja su primjer ne-?udovišnosti. Vidimo ljudsko bi?e. Naš ego se povezuje sa ljudskim bi?em. To zahtijeva od nas da vidimo potpunu strahotu ?udovišta i da iza?emo iz totalitarne ?udovišnosti.

Literatura

Konstantinovi?, Radimir. 1997. “To Live with a Monster.” Pp. 3-4 in Krug 99 (Circle 99), no. 7-8,

April – June. Sarajevo.

Nasi?, Nedim. 2018. “Nakon što je preživio strijeljanje, Fahrudina su htjeli ubiti u bolnici.” Pp. 8-11 in Stav, December 20.

Suljagi?, Emir. 2017. Srebrenica MCMXCV. Zenica: Vrijeme.

Wight, Emily. 2020. ““What Happened 25 Years Ago Still Haunts Me”: Surviving Genocide in Sreberenica.’ July 20. Retrieved at www.islamic-relief.org.uk/rememberingsrebrenica.

Wikipedia contributors. (2020, August 16). Anton Schmid. In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved 16:18, October 14, 2020, from https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Anton_Schmid&oldid=973334135

GENOCID NAD BOŠNJACIMA, SREBRENICA 1995-2020:
Uzroci, razmjere i posljedice

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.